

ΜΟΤΟ

Ω χρώμα των δυνάμεων, κάποια ανάγκη πάλι
βρίσκεται σε κίνδυνο υπάρχοντας.
Πώς να την εντοπίσω. Όσο μπορώ
κρυφακούομαι αλλά η επιγειότητα μου κωφένει.
Μυστικά από μένα προφέρομαι, κρυφά
πίσω από την πλάτη μου συνωμοτούν τα χρώματα
που ξεγιελιέμαι πως ελέγχω.

Κική Δημουλά

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στους πάντα δύσκολους καιρούς η ποίηση στέκεται η αναγκαία οικοσκευή με τα απολύτως απαραίτητα. Βοήθημα και ζύγι για αυτούς που 'χουν ανάγκη για κουράγιο, συντροφιά και στήριγμα. Αλλά και διαρκής και μόνιμη αναζήτηση μέτρου. Απόλυτη αξία σε καιρούς σχετικότητας, ματαιώσης, ακύρωσης. Πολύτιμο και σπάνιο δίδαγμα ήθους, συνέπειας και πείσματος. Και πολύτιμη συνεύρεση του ατομικού μέσα στο συλλογικό και του δημόσιου μέσα στο ιδιωτικό. Μια οικοσκευή που διαφυλάσσει τη λιτότητα, την πυκνότητα, τη σαφήνεια, τη βαθιά υπαρξιακή στόχευση, τον πλούτο του ελάχιστου, τις αμφισημίες των πραγμάτων και των λόγων, το οικείο και αινιγματικό του κόσμου.

Στη συνάντηση αυτή των τεχνών οι ζωγραφικές εικόνες αναδύονται από τον ήχο και τα χρώματα της ποίησης, αποκτούν πλαστική οντότητα και τη δική τους νοητική συνάφεια, παλεύουν και διεκδικούν τον εσωτερικό τους λόγο και χάνονται πάλι μέσα στην ποίηση.

Οι εικόνες προκύπτουν όταν η ζωγραφική παρεμβαίνει και ακινητοποιεί για λίγο την ποιητική ροή, όχι για να αφουγκραστεί τον συγκεκριμένο στίχο, αλλά για να αποτυπώσει το φευγαλέο, να μεταφέρει με τον τρόπο της ένα διευρυμένο αίσθημα για τον κόσμο, ένα γενικότερο κραδασμό ψυχής. Και οι στίχοι μάς υποδέχονται και μάς αιφνιδιάζουν κάθε φορά με διαφορετικό τρόπο, αν και διαφυλάνε πάντα την ίδια υπαρξιακή προδιάθεση. Άλλοτε εκκωφαντικά, άλλοτε εξεγερμένα ή ήπια, τρυφερά ή αμείλικτα μέσα από υπόγειες, άβατες διαδρομές μάς οδηγούν σε ναρκοθετημένα πεδία με αμφισβητήσεις, ρήξεις και ανατροπές, διεμβολίζοντας το προφανές και το αυτονόητο με τη συμπαγή και ρευστή πρώτη ύλη της γλώσσας.

Η ροή της ποίησης και αυτή της ζωγραφικής είναι σαν δύο ανυπότακτα ποτάμια που τρέχουν παράλληλα, το κάθε ένα με τα δικά του νερά, τις δικές του πηγές, που όμως συνδέονται στο βάθος της γης και βγαίνουν από ένα κοινό έγκατο.

Όταν η ζωγραφική συνομιλεί με την ποίηση δεν υποτάσσεται σ' αυτήν. Διατρέχει μαζί μ' αυτήν και παράλληλα μ' αυτήν σε διαφορετικές διαδρομές ένα κοινό εκφραστικό τόπο με κοινούς στόχους και με το βλέμμα στραμμένο η μια στην άλλη. Στην όσμωση των τεχνών η ζωγραφική και η ποίηση διαφυλάνε τον ιδιαίτερο λόγο τους, τη γραμματική και το συντακτικό τους, τη δική τους γλώσσα. Δεν εικονογραφούν ούτε μεταφράζουν η μια την άλλη σε προφανείς εικόνες συμβατικής πίστης.

Συναντώνται αντίθετα σε μια αυθόρμητη, σχεδόν λαθραία συνάντηση όπου ονομάζουν και επικυρώνουν τις διαφορές τους, μήπως και μπορέσουν να γνωριστούν καλύτερα, ίσως και ο μόνος τρόπος να γνωριστούνε πραγματικά. Και όσο περισσότερο ζωγραφική και ποίηση είναι ο αυθεντικός εαυτός τους, τόσο περισσότερο μπορούν να κατανοήσουν η μια την άλλη και να καταγράψουν το βαθύτερο ψυχικό τοπίο, τον κοινό τόπο που τους συνδέει και που μέσα του άνησαν.

Κάθε τέχνη είναι ταυτόσημη με τα δικά της μέσα και είναι ενδεικτική των μέσων της, και μόνο μέσω αυτών αναδεικνύει και τις επιρροές της, τις συμπάθειές της, τις εκλεκτικές της συγγένειες, το γενεαλογικό της δάσος, την ιδιαίτερη, βαθύτερη αλήθεια της.

Συνοδοιπόροι σε δύσβατους, παράλληλους δρόμους η εικόνα και ο λόγος παλεύουν να λησμονήσουν ο ένας τον άλλον, για να μπορέσουν να ξαναβρεθούν και να γνωρίσουν τα πράγματα, τον κόσμο και τον εαυτό τους από την αρχή. Απαλλαγμένοι από τον καταναγκασμό της εικονογράφησης και της περιγραφής, ανιχνεύουν και αποκαλύπτουν ποιητική και εικαστική αδεία διαρκώς νέες γόνιμες προσμείξεις.

Γιάννης Ψυχοπαίδης